

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ОБЛІК У БАНКАХ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

галузі знань 0305 Економіка та підприємництво

**напряму 6.030509 Облік і аудит
(шифр дисципліни за ОПП – ПП 18)**

Стандарт чинний з дати затвердження

Харків - 2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

КАФЕДРА: фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

РОЗРОБНИКИ:

к.е.н., доц., доцент кафедри Андренко О. А.

(підпис)

ст. викладач кафедри Родченко С.С.

(підпис)

Схвалено **випусковою** кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту
Протокол від 28 серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри

(підпис)

(Момот Т. В.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ

(Соловйов О.В.)

“24”

2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою
факультету економіки і підприємництва

Голова Науково-методичної ради
протокол № 1

(Соловйов О.В.) 30.08.2014 р.,

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© О. А. Андренко, С.С. Родченко, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Облік у банках» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030509 «Облік і аудит»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є банківські операції та їх результати.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Економіка підприємства	Дипломна робота
Бухгалтерський облік (загальна теорія)	
Гроші та кредит	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Формування облікової системи банку та основних принципів його діяльності

ЗМ 2. Відображення в обліку фінансово-господарської діяльності банку

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Облік у банках” є формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Облік у банках ” є вивчення теоретичних засад обліку в банках; ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками; засвоєння техніки документального оформлення операцій у первинних облікових документах та методики реєстрації облікової інформації у системі рахунків; ознайомлення з методикою формування звітних показників за даними бухгалтерського обліку в банках.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках;
- підходи до організації бухгалтерського обліку в банківських установах України;
- процедури здійснення основних банківських операцій;
- проблемні питання, пов'язані з функціонуванням системи бухгалтерського обліку в банках;
- положення інструктивно-нормативних документів з облікових питань;
- механізми застосування в обліковій практиці концептуальних принципів МСБО, в основі яких – нарахування доходів та витрат, оцінки та переоцінки активів

вміти:

- відображати зміст банківських операцій за рахунками бухгалтерського обліку;
- вільно орієнтуватись у номенклатурі плану рахунків;
- формувати зміст облікової політики;
- визначати результат діяльності банку за даними фінансового обліку.

мати компетентності:

- систематизувати положення, інструкції, методичні рекомендації з питань організації бухгалтерського обліку в банківських установах;
- вчасно складати та відповідним чином оформляти первинну облікову документацію у момент проведення банківської операції;
- обробляти первинні та зведені бухгалтерські документи по всіх об'єктах банківського обліку і зберігати їх;
- систематизувати за датами проведені банком операції, а також проведені та прийняті до обліку документи;
- відкривати рахунки клієнтам банків як у національній, так і в іноземній валютах;
- вести облік операцій, здійснюваних різними видами кас банків;
- організовувати облік безготівкових розрахунків у банках за допомогою різних форм розрахункових документів;
- оцінювати капітал банків і відображати в обліку результати поточного року в діяльності банків;
- вести облік доходів і витрат банків;
- вести облік операцій з видачі кредиту фізичним особам та суб'єктам господарської діяльності;
- формувати резерви під кредитні ризики; нараховувати відсотки з депозиту, вести облік його номіналу; відображати в обліку операції зі сплати та погашення депозиту; відображати в обліку операції,
- здійснювані банками за дорученням їх клієнтів;
- вести облік міжбанківських обмінних операцій у національній та іноземній валютах;
- засвоїти принципи методики обліку окремих операцій банків;
- знати методи та техніку обліку за всіма ступенями облікового процесу банку;
- складати первинну облікову документацію з усіх операцій банків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 годин – 4 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**Модуль 1. Облік у банках**

Змістовий модуль 1 Формування облікової системи банку та основних принципів його діяльності

Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

Об'єкти обліку та бухгалтерські рахунки. План рахунків й принципи його побудови. Баланс КБ та інші форми синтетичного обліку. Параметри та форми аналітичного обліку. Банківська документація. Зміст обліково-операційної роботи і побудова бухгалтерського апарату банку. Облікова політика банку. Бухгалтерський процес і процедури обліку. Загальна характеристика міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та їх застосування в банківській системі України.

Тема 2. Облік капіталу

Процедура державної реєстрації банку. Система синтетичних рахунків для обліку капіталу банка. Облік операцій з формування статутного капіталу. Облік операцій, пов'язаних зі змінами величини регулятивного капіталу.

Тема 3. Облік доходів і витрат

Класифікація доходів і витрат банку. Облік доходів та витрат банку. Загальні правила обліку доходів та витрат. Порядок закриття рахунків доходів і витрат. Визначення фінансового результату діяльності банку

Тема 4. Облік касових операцій

Особливості організації облікової роботи в касі банківської установи. Облік касових операцій з клієнтами банківської установи. Облік прибуткових операцій банку. Облік видаткових операцій банку. Організації та облік операцій з перевезення валютних цінностей та інкасації коштів у банківських установах в Україні. Ревізія цінностей операційної каси банку.

Тема 5. Облік розрахункових операцій банку

Організація та облік кореспондентських відносин міжбанківськими установами. Відображення в бухгалтерському обліку операцій, що здійснюються через СЕП НБУ. Порядок відкриття, використання та закриття поточних рахунків клієнтів. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями. Облік операцій платіжними вимогами. Облік операцій при розрахунках розрахунковими чеками. Облік операцій при розрахунках акредитивами. Облік розрахункових операцій з використанням платіжних карток.

Змістовий модуль 2 Відображення в обліку фінансово-господарської діяльності банку

Тема 6. Облік операцій з кредитування

Суть кредитних операцій банківської установи. Характеристика рахунків для відображення кредитних операцій банку. Бухгалтерський облік кредитних операцій. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку. Облік отриманих кредитів від банків. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку. Бухгалтерський облік забезпечення кредитних операцій. Облік кредитних ліній. Облік кредитів овердрафт. Облік операцій репо. Облік кредитів овернайт. Облік іпотечних кредитів. Відображення в

обліку формування спеціальних резервів на покриття можливих втрат за наданими кредитами. Облік факторингових операцій.

Тема 7. Облік депозитних операцій

Депозитні операції банків та характеристика рахунків для відображення цих операцій в обліку. Облік вкладів (депозитів) на вимогу клієнтів банку. Облік строкових депозитів фізичних та юридичних осіб. Облік коштів, залучених ощадними сертифікатами. Облік депозитних операцій у міжбанківській сфері. Облік зобов'язань банку перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Тема 8. Облік операцій з цінними паперами

Організація облікового процесу операцій з цінними паперами. Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами. Загальні підходи до оцінки і класифікації цінних паперів, що обліковуються в банківському портфелі. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж. Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії. Облік комісійних операцій банку з цінними паперами.

Тема 9. Облік операцій в іноземній валюті

Організація обліку валютних операцій банків. Конвертованість валют. Характеристика рахунків для відображення в обліку валютних операцій. Готівкові валютно-обмінні операції з іноземною валютою та іноземними чеками. Безготівкові обмінні операції з іноземною валютою. Облік операцій з банківськими металами.

Тема 10. Облік операцій з основними засобами

Особливості використання основних засобів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку основних засобів. Бухгалтерський облік придбання та поліпшення основних засобів. Бухгалтерський облік необоротних активів, утримуваних для продажу. Бухгалтерський облік переоцінки основних засобів. Бухгалтерський облік вибуття основних засобів. Амортизація основних засобів і нематеріальних активів.

Тема 11. Облік операцій з нематеріальними активами

Особливості використання нематеріальних активів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів. Бухгалтерський облік придбання та вдосконалення нематеріальних активів. Бухгалтерський облік переоцінки нематеріальних активів. Бухгалтерський облік вибуття нематеріальних активів.

Тема 12. Облік операцій з лізингу

Організація лізингової діяльності банку. Особливості відображення в бухгалтерському обліку у лізингових операції банку. Облік операцій фінансового лізингу. Облік операцій оперативного лізингу. Облік операцій зворотного лізингу.

Індивідуальні завдання для денної форми навчання:

Розрахунково-графічне завдання на тему «Облік розрахункових і кредитних операцій банку. Складання балансу та визначення фінансового результату банківської установи»

Індивідуальні завдання для заочної форми навчання

Контрольна робота охоплює всі теми курсу та складається з двох частин: теоретичної та практичної. Виконання теоретичної частини передбачає розгорнуту відповідь на два питання. Практична частина включає розв'язання п'ятих практичних завдань.

3. Рекомендована література:

1. Облік і аудит у банках: навч. посібник / О. В. Васюренко, Л. В. Сердюк, О.М. Сидоренко та ін.; – К.:Знання, 2008. – 623 с.
2. Фінансовий облік у банках: навч. посіб. / Г.П. Табачук, О.М. Сарахман, Т.М. Бречко – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 424 с.
3. Облік у банках: навч. посібник / Н. І. Подольчак, Н. Ю. Подольчак, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, розрахунково-графічна робота, питання і задачі до екзамену.

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Облік у банках» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Метою викладання дисципліни «Облік у банках» є формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках.

ABSTRACT

The program of studying of a normative academic discipline “The Accounting in Banks” is made according to the educational professional program of preparation of the bachelor of a directions 6.030509 «Accounting and audit».

The studying purpose formation of fundamental theoretical knowledge and practical skills of the organization and conducting book keeping of commercial banks and interbank calculations.

АННОТАЦИЯ

Программа изучения нормативной учебной дисциплины «Учет в банках» составлена в соответствии с образовательно-профессиональной программой подготовки бакалавра по направлению подготовки 6.030509 «Учет и аудит»

Цель преподавания дисциплины «Учет в банках» является формирование современной системы знаний теории и практики бухгалтерского учета в банках.